

## CROATIAN

### Uvod

Okupljeni u Bologni u povodu devetstote obljetnice najstarijeg sveučilišta u Europi, četiri godine prije konačnog ukinuća granica između zemalja Europske zajednice; unaprijed se radujući dalekosežnoj suradnji između svih europskih naroda i vjerujući da narodi i države moraju više nego ikad postati svjesni uloge koju će sveučilišta biti pozvana ispunjavati u uvećanoj međunarodnoj zajednici koja se mijenja, potpisani rektori europskih sveučilišta drže:

1. Kako približavanjem koncu ovog tisućljeća budućnost čovječanstva uvelike ovisi o kulturnome, znanstvenom i tehničkom razvoju koji se pak uspostavlja u stjecištima kulture, znanja i znanosti kakva istinska sveučilišta jesu.
2. Kako se zadaćom sveučilišta u širenju znanja među mlađim naraštajima podrazumijeva da u današnjem svijetu ona moraju u cijelosti služiti društvu te kako kulturna, društvena i gospodarska budućnost društva posebice zahtijeva značajno ulaganje u neprestano obrazovanje;
3. Kako sveučilišta moraju budućim naraštajima pružiti obrazovanje i uvježbavanje koje će njih, i druge preko njih, poučavati štovati uzvišene usklađenosti njihovog prirodnog okružja i života samog.

Potpisani rektori europskih sveučilišta obznanjaju svim državama i savjestima svih naroda temeljna načela koja trebaju, sada i uvijek, podupirati poziv sveučilišta.

### Osnovna načela

1. Sveučilište je autonomna ustanova u srcu društava različito uređenih obzirom na zemljopisno i povijesno naslijeđe; ono stvara, ispituje, procjenjuje i prosljeđuje kulturu kroz istraživanje i podučavanje.  
Njegovo istraživanje i podučavanje mora u suočavanju sa svijetom oko sebe biti moralno i intelektualno neovisno spram svih političkih vlasti i gospodarskih moći.
2. Podučavanje i istraživanje na sveučilištima moraju biti neodvojivi kako njihov doprinos ne bi zaostajao spram potreba u mijenjanju, zahtjeva društva te napretka znanstvene spoznaje.
3. Sloboda u istraživanju i podučavanju je temeljno načelo sveučilišnog života, pa vlade i sveučilišta, svaki onoliko daleko koliko je do njih, moraju osigurati poštivanje tog temeljnog zahtjeva. Odbijajući nesnošljivost i uvijek otvoreno za dijalog, sveučilište je savršeno susretište za učitelje koji su sposobni prenijeti svoje znanje i u potpunosti su osposobljeni razvijati ga kroz istraživanja i inovacije te za studente s pravom, sposobnošću i željom obogatiti svoj um takvim znanjem.
4. Sveučilište je pouzdanik europske humanističke tradicije; njegova je stalna briga dosizati sveopće znanje; kako bi ispunilo svoj poziv ono natkriljuje zemljopisne i političke međe, i potvrđuje životnu potrebu različitih kultura da se uzajamno spoznaju i utječu jedna na drugu.

## Sredstva

Postizanje tih ciljeva slijedenjem spomenutih načela traži i djelotvorna *sredstva* primjerena postojećim uvjetima.

1. Da bi se očuvala sloboda u istraživanjima i nastavi, moraju svim članovima sveučilišne zajednice biti dostupna odgovarajuća sredstva kako bi ostvarili tu slobodu.
2. Novačenje nastavnika i uređivanje njihovog položaja moraju ispunjavati načelo po kojem je istraživanje neodvojivo od podučavanja.
3. Svako sveučilište mora – s odgovarajućim priznavanjem posebnih okolnosti – osigurati da slobode njihovih studenata budu zaštićene te da studenti uživaju povlastice koje im omogućuju postići kulturu i naobrazbu kojima žele ovladati.
4. Sveučilišta, posebno ona u Europi, drže kako su uzajamna razmjena informacija i dokumentacije te učestali zajednički projekti za unapređivanje učenja jednako bitni za stalni napredak znanja.

Stoga ona, kao i u najranijim godinama svoje povijesti, ohrabruju pokretljivost nastavnika i studenata; nadalje smatraju kako je opća politika podudarnih položaja, naslova, ispita (uz zadržavanje značaja nacionalnih diploma) te dodjele školarina, ključna za ispunjenja njihovog poslanja u današnjim uvjetima.

Potpisani rektori obvezuju se u ime svojih sveučilišta učiniti sve što je u njihovoj moći kako bi ohrabрили svaku državu kao i odgovarajuće nadnacionalne ustanove u ustrajnom oblikovanju ovakve politike zasnovane na ovoj Velikoj povelji koja izražava njihovu jednoglasnu želju, slobodno utvrđenu i obznanjenu.

Bologna, 18. rujna 1988.